

Oponentský posudek diplomové práce Terezy Jelenové „Francouzská recepce česky psaných románů Milana Kundery (Kniha smíchu a zapomnění, Nesnesitelná lehkost byti a Nesmrtelnost)“

Diplomová práce kol. Jelenové je přesně vymezena posloupností tří česky psaných děl, jejichž přijetí francouzskou kritikou i širším okruhem francouzských příjemců v letech 1979-1990 vyznačují Kunderovu dráhu od již velmi známého a oceňovaného českého spisovatele-emigranta k proslulému francouzsko-českému, nebo dokonce francouzskému spisovateli (tento rozměr je zřejmě nepochybný od Kunderova prvního francouzského románu *La lenteur*) s mezinárodním dosahem. Výsledkem je jednotně a pečlivě strukturovaný obraz monograficky pojaté recepce, který vznikl na základě rešerší zjevně obsáhlého a kompletního archivu nakl. Gallimard.

Získaný a prostudovaný korpus materiálu diplomantka roztřídila a komentovala podle pevného klíče, který její práci dává již na první pohled podobu seriózně zvládnutého heuristického úkolu, jinými slovy podrobného zmapování kritik a recenzí Kunderových románů ve francouzském tisku. Nejedná se ovšem, a to je nutno zdůraznit, o jakousi šíře anotovanou bibliografii, protože ambice kol. Jelenové byly metodologicky vyšší, jak ostatně čteme v zadání dipl. práce, kde jsou jako cíl vyčteny jednak analýza a interpretace příslušné recepce, jednak její případná typologizace. To je samozřejmě náročnější úkol, jímž se autorka krom jiného přihlašuje k některým východiskům a konceptům kostnické školy. Sama o sobě záslužná dokumentaristická rovina se v jejím podání propojuje s teoretičtější optikou postihující podoby, vývoj, ale i stereotypy recepce Kunderových románů.

Práci předchází charakteristika vybraných excerpovaných deníků, týdeníku a časopisů, nutno dodat, že opravdu reprezentativních. Autorka tím upozorňuje na možný význam tohoto kontextu (resp. mediálního a ideového rámce) recepce. Jak ale následně ukazuje, daleko významnější je ve skutečnosti kontext, s nímž recenzenti Kunderovy romány usouvztažňují, tzn. především kontext tzv. středoevropské literatury (resp. středoevropského románu – Kafka, Gombrowicz aj.), dále pak určitý typ francouzského románového psaní (literatura 18. století – D. Diderot, libertinství). - Položka „kontext“ vždy tvoří první část neměnné dokumentární i analytické struktury, již si autorka stanovila a podle které se řídí. Další položky tvoří: „žánr“, „postavy“, „tematika“, „kompozice“ a „hodnocení“. Je to příhodné členění, tím spíše, že vyplynulo z porovnání kritik a recenzí, z jejich hlavního zaměření. Toto členění zahrnuje aspekty Kunderovy tvorby, na něž se francouzská kritika zaměřovala. Jejich prostřednictvím se u ní tedy profilují hlavní rysy tvůrčí osobnosti.

Je zajímavé sledovat, jak se recenzenti zamýšleli nad poměrem románového syžetu a reflexivních částí a jak jej srovnávali s obdobnou „technikou“ u jiných autorů (Musil, Broch) – na tomto pozadí se mi pak jako nejrelevantnější jeví pozdější řešení Evy Le Grand (Kunderova „románová reflexe“ je součástí syžetu). Oceňuji, že i mezi francouzskými kritiky zvučných jmen a různých stylů, které v závěru hodnotí, autorka podtrhla pronikavý intelektuální výkon Guy Scarpetty (mj. znalce Kundery, libertinství a „literární impertinence“).

Pomímám překlepy a drobné chyby v práci (např. francouzština: *Le livre du rire... la poire*, *Le Futu = Le Foutu?*, *la condition humaine = opravdu Lidská komedie?*); co se týče efektního sloupcového grafu, procenta by bylo lepší ukázat v grafu výšečovém...

To pochopitelně nic nemění na odpovědně zpracované a dobře strukturované práci kol. T. Jelenové. Práci plně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.

• V Praze 3. května 2009

Doc. PhDr. Zdeněk Hrbata, CSc.